

Utviklingen av gigabitsamfunnet flater ut

Dekningsutviklingen i perioden 2024–2025

Rapport nr. 2606661-5

27. mai 2026

Sammendrag

Denne artikkelen analyserer utviklingen i det norske fastnettmarkedet med utgangspunkt i dekningsdata for 2024 og 2025. Tallene viser at Norge i praksis har nådd målet om grunnleggende høyhastighetsdekning. I 2025 har 99,3 prosent av husstandene tilgang til minst 100 Mbit/s, og i tettbygde områder er det total dekningen. Samtidig har utviklingen mot et fullverdig gigabitsamfunn flatet ut. Dekningen for 1 Gbit/s ligger på 96,3 prosent i 2025, bare marginalt høyere enn året før.

Stagnasjonen må forstås som mer enn et resultat av høye utbyggingskostnader. Økt rentenivå, inflasjon og dyrere anleggsarbeid gjør nye graveprosjekter mindre lønnsomme, samtidig som de mest kommersielt attraktive husstandene allerede er bygget ut. De gjenværende husstandene uten kablet gigabitdekning er ofte dyrere å nå, enten på grunn av avstand, lav befolkningstetthet, krevende topografi eller lokale regulatoriske barrierer. Markedet ser derfor ut til å nærme seg et kommersielt metningspunkt for ny gigabitdekning.

Samtidig betyr ikke stagnasjon i dekningsveksten at investeringene i fastnett stopper opp. Tallene tyder på at markedet i økende grad beveger seg fra nybygging til overbygging og modernisering. Tilbydere kan ha sterkere insentiver til å bygge parallell infrastruktur i områder som allerede har dekning, enn til å bygge ut til de siste og dyreste husstandene. Dette bidrar ikke nødvendigvis til høyere nasjonal dekningsprosent, men kan gi viktige gevinster i form av sterkere konkurranse, større valgfrihet og bedre redundans i nettene. Samtidig viser tallene at denne gevinsten er geografisk skjevt fordelt: 81,4 prosent av husstandene har tilgang til minst 100 Mbit/s fra tre eller flere tilbydere nasjonalt, mens andelen i spredtbygde områder er 35,9 prosent. For gigabit er tilsvarende andeler 20,6 prosent nasjonalt og 1,8 prosent i spredtbygde områder.

Artikkelen peker også på et betydelig gap mellom fiberdekning og faktisk fibertilknytning. I 2025 har 92,1 prosent av husstandene fiberdekning, mens 78,5 prosent har HC Fiber, det vil si fysisk fiberkabel trukket inn til husveggen. Gapet på 13,6 prosentpoeng viser at det finnes et betydelig urealisert potensial i områder der infrastrukturen allerede er tilgjengelig. Dersom mange husstander ikke ønsker fysisk kablet bredbånd selv der fiber finnes, kan dette også svekke lønnsomheten ved videre utbygging til nye og dyrere områder.

Konklusjonen er at Norge ikke mangler bredbånd, men at neste fase i utviklingen av gigabitsamfunnet blir mer krevende. Markedet vil fortsatt investere i modernisering, konkurranse og økt redundans i attraktive områder, men vil neppe alene sikre full geografisk gigabitdekning. Skal hele landet omfattes av gigabitsamfunnet, må virkemidlene skille tydelig mellom ny dekning, økt konkurranse, bedre robusthet og faktisk tilkobling der infrastrukturen allerede finnes.

Innholdsliste

1 Innledning	4
2 Datagrunnlaget fra 2024 og 2025	5
2.1 Dekningsveksten flater ut	5
2.2 Teknologimiksen endres.....	6
2.3 Høy dekning betyr ikke nødvendigvis sterk konkurranse	7
2.4 Gapet mellom fiberdekning og faktisk tilkobling	8
2.5 Abonnert hastighet viser etterspørselssiden	9
3 Drøfting	10
3.1 Et kommersielt metningspunkt for ny gigabitdekning.....	10
3.2 Fra nybygging til overbygging.....	11
3.3 Gapet mellom dekning og faktisk tilkobling.....	12
3.4 Hva stagnasjonen betyr for gigabitsamfunnet.....	13
4 Konklusjon	14

1 Innledning

Det norske bredbåndsmarkedet har gått inn i en ny fase. Den tidligere hovedutfordringen var å sikre flest mulig husstander et grunnleggende bredbåndstilbud. I dag er spørsmålet i større grad hvilken kapasitet, robusthet og valgfrihet infrastrukturen faktisk gir. Når samfunnet blir mer digitalt, blir fast bredbånd ikke bare et spørsmål om tilgang til internett, men om forutsetningene for arbeid, næringsutvikling, offentlige tjenester, beredskap og deltakelse i et stadig mer datadrevet samfunn.

Denne artikkelen handler om at utviklingen av gigabitsamfunnet flater ut. Med gigabitsamfunnet menes her tilgang til svært høy kapasitet i fastnett, primært gjennom kablet infrastruktur som fiber og oppgraderte kabel-TV-/koaksnett. Artikkelen handler derfor ikke utelukkende om fiber, men om utviklingen i den faste infrastrukturen som skal bære framtidens kapasitetsbehov. Samtidig må enkelte deler av analysen avgrenses til fiber, fordi tallene for faktisk fysisk tilkobling, såkalt Homes Connected (HC), bare finnes for fiber.

Formålet er todelt. For det første skal artikkelen vise hvordan sentrale variabler i dekningsundersøkelsen utvikler seg, blant annet dekning, teknologi, konkurranse, faktisk tilkobling og abonnert hastighet. For det andre skal artikkelen drøfte hva stagnasjonen kan innebære. Hovedpoenget er at svakere vekst i gigabitdekningen ikke nødvendigvis betyr at fastnettmarkedet står stille. Det kan også bety at investeringene endrer karakter.

Artikkelen drøfter særlig tre utviklingstrekk. Det første er at den kommersielle utbyggingen av ny kablet gigabitdekning ser ut til å nærme seg et metningspunkt. De mest lønnsomme husstandene er i stor grad allerede bygget ut, mens de gjenværende områdene ofte er dyrere, mer krevende og mer usikre å bygge ut til. Det andre er at tilbyderne kan få sterkere insentiver til å bygge parallell infrastruktur i områder som allerede har dekning, fremfor å bygge ut til husstander som fortsatt mangler kablet gigabit. Dette kan være positivt for konkurranse, valgfrihet og redundans, men bidrar ikke nødvendigvis til å flytte dekningsgrensen. Det tredje er gapet mellom fiberdekning og faktisk fibertilknytning. Dersom mange husstander ikke velger fysisk kablet bredbånd selv der infrastrukturen finnes, kan det påvirke lønnsomheten i videre utbygging.

Temaet er relevant for flere aktører. For myndighetene handler det om hvordan virkemidler bør innrettes dersom ambisjonen er at hele landet skal omfattes av gigabitsamfunnet. For tilbyderne handler det om hvor videre investeringer gir best avkastning: i ny dekning, i modernisering, i parallell infrastruktur eller i å konvertere eksisterende dekning til faktiske tilkoblinger. For kommuner, fylkeskommuner og andre planleggingsaktører handler det om å forstå hvor markedet sannsynligvis vil bygge selv, og hvor det kan være behov for målrettede tiltak.

Leseren kan forvente en konklusjon som skiller mellom ulike mål for bredbåndspolitikken. Det er én ting å sikre grunnleggende bredbånddekning, en annen å sikre kablet gigabitdekning, en tredje å skape reell konkurranse, og en fjerde å få husstander til faktisk å ta infrastrukturen i bruk. Artikkelen

utgangspunkt er at markedsmekanismene fortsatt vil drive investeringer i fastnett, men ikke nødvendigvis på en måte som alene sikrer full geografisk gigabitdekning.

Artikkelen er utarbeidet med bistand fra kunstig intelligens som skrive- og analyseverktøy, blant annet til strukturering og språklig bearbeiding, mens tallgrunnlag, vurderinger og konklusjoner er utviklet, gjennomgått og kvalitetssikret av forfatteren.

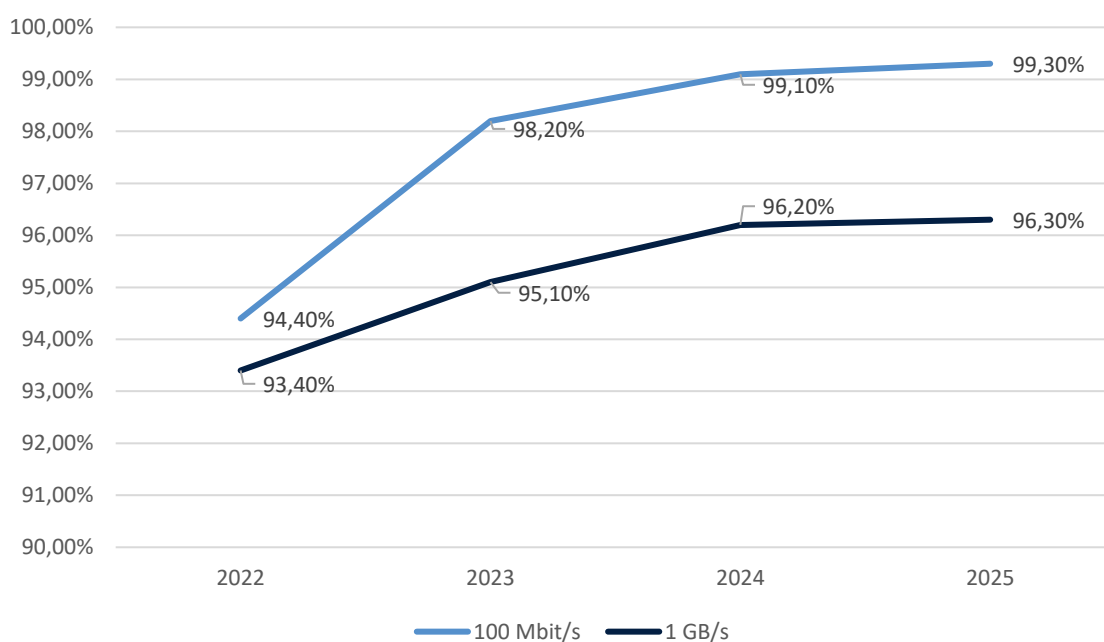
2 Datagrunnlaget fra 2024 og 2025

Datagrunnlaget for denne artikkelen er hentet fra de årlige dekningsundersøkelsene til Nasjonal kommunikasjonsmyndighet. Undersøkelsene viser husstandsdekning etter hastighet, teknologi, bosettingsmønster og antall tilbydere. Materialet inneholder også tall for faktisk fibertilknytning og abonnert hastighet. I dette kapitlet presenteres de viktigste utviklingstrekkene som danner grunnlaget for drøftingen i kapittel 3.

Et sentralt utgangspunkt er at dekning ikke alene sier om en husstand faktisk er fysisk tilkoblet, om husstanden har flere reelle leverandørvalg, eller om den abonnerer på de høyeste hastighetene. En husstand kan være dekket av fiber uten å ha fått fiberkabel inn til boligen, og en husstand kan ha tilgang til gigabit uten å ha reell konkurranse mellom flere tilbydere. Tallene må derfor leses langs flere dimensjoner: hastighet, teknologi, konkurranse, fysisk tilkobling og faktisk etterspørsel.

2.1 Dekningsveksten flater ut

Det første hovedtrekket i datagrunnlaget er at Norge har svært høy bredbåndsdekning, men at veksten nå er begrenset. Dekningen for minst 100 Mbit/s har økt fra 94,4 prosent i 2022 til 99,3 prosent i 2025. Dette viser at den grunnleggende høyhastighetsdekningen i praksis er nær fullført. Også gigabitdekningen er høy, men utviklingen har flatet tydeligere ut. Dekningen for 1 Gbit/s økte fra 93,4 prosent i 2022 til 96,3 prosent i 2025, men veksten fra 2024 til 2025 var marginal.

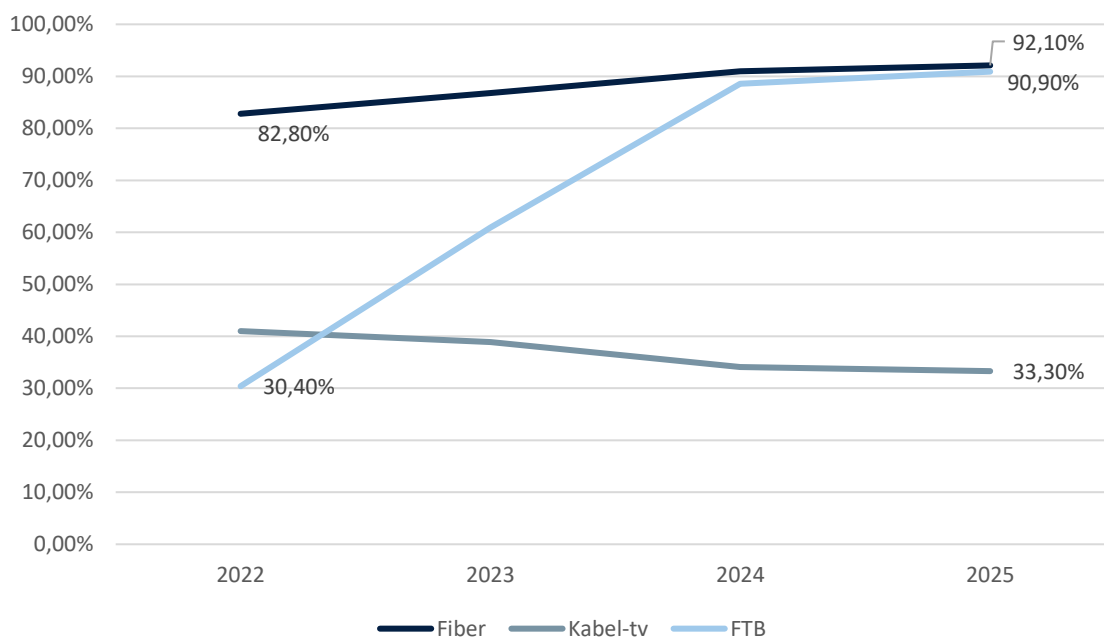

Figur 1 Dekning etter hastighet, 2022–2025

Denne utviklingen er viktig for artikkelens problemstilling. Når basisdekningen nærmer seg fullføring, blir det mindre relevant å spørre om Norge har bredbåndsdekning i bred forstand. Det mer sentrale spørsmålet er hvilken type infrastruktur som ligger bak dekningen, om infrastrukturen kan levere framtidige kapasitetsbehov, og om de siste husstandene uten gigabit kan bygges ut på kommersielle vilkår.

2.2 Teknologimiksen endres

Det andre hovedtrekket er at teknologimiksen i bredbåndsmarkedet endrer seg. Fiber er fortsatt den viktigste kablede infrastrukturen for gigabitsamfunnet. Fiberdekningen har økt fra 82,8 prosent i 2022 til 92,1 prosent i 2025, men veksten fra 2024 til 2025 er beskjeden. Samtidig har fast trådløst bredbånd (FTB) hatt en kraftig vekst, fra 30,4 prosent i 2022 til 90,9 prosent i 2025. Kabel-TV-/koaksdekningen faller derimot gradvis, fra 41,0 prosent i 2022 til 33,3 prosent i 2025.

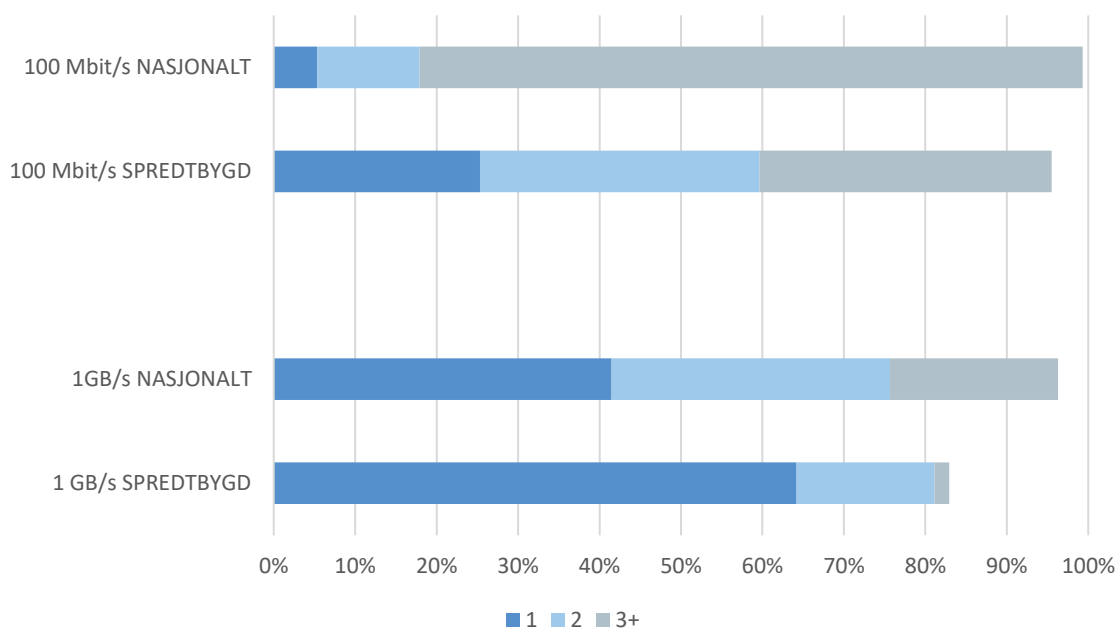

Figur 2 Dekning etter teknologi, 2022–2025

Fast trådløst bredbånd bidrar sterkt til å løfte den samlede dekningen, særlig der kablet infrastruktur er dyr eller vanskelig å bygge. Samtidig er kablet infrastruktur, særlig fiber og oppgraderte koaksnett, fortsatt den mest sentrale infrastrukturen for et fullverdig gigabitsamfunn. Utviklingen i teknologimiksen peker derfor mot et marked der basisdekningen kan løftes videre gjennom flere teknologier, mens den mest kapasitetssterke kablede infrastrukturen vokser saktere.

2.3 Høy dekning betyr ikke nødvendigvis sterk konkurranse

Det tredje hovedtrekket er at dekning og konkurranse utvikler seg ulikt. Nasjonalt har 81,4 prosent av husstandene tilgang til minst 100 Mbit/s fra tre eller flere tilbydere. I spredtbygde områder er tilsvarende andel 35,9 prosent. For gigabit er forskjellen enda tydeligere. Nasjonalt har 20,6 prosent av husstandene tilgang til 1 Gbit/s fra tre eller flere tilbydere, mens andelen i spredtbygde områder bare er 1,8 prosent.

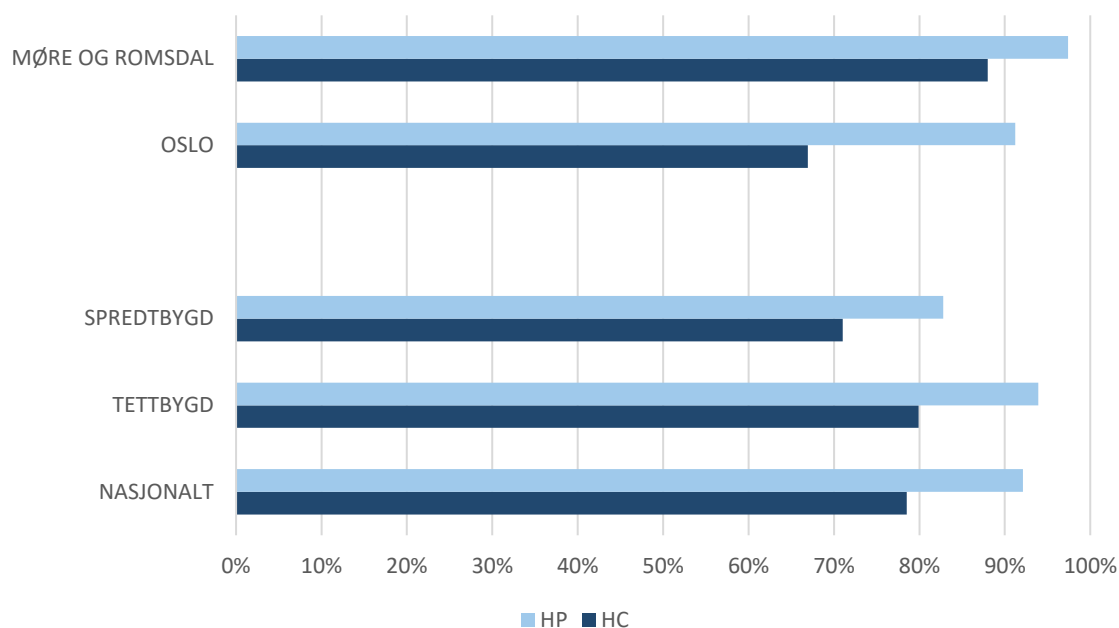

Figur 3 Andel husstander med tre eller flere tilbydere

Dette skillet er viktig fordi gigabitsamfunnet ikke bare kan måles i hvor mange husstander som har tilgang til én leverandør. En husstand kan være dekket av gigabit, men likevel ha begrenset reell valgfrihet. Tallene kan også indikere at videre investeringer i økende grad skjer som parallell infrastruktur i områder som allerede er dekket, fremfor som ny dekning til husstander som fortsatt mangler kablet gigabit. Slik overbygging kan være positivt for konkurranse og redundans, men har en annen effekt enn utbygging til helt nye husstander.

2.4 Gapet mellom fiberdekning og faktisk tilkobling

Det fjerde hovedtrekket er gapet mellom fiberdekning og faktisk fysisk fibertilknytning. I 2025 er HP (Homes Passed) Fiber, altså fiberdekning, 92,1 prosent nasjonalt. HC Fiber, som viser husstander der det er trukket fysisk fiberkabel inn til husveggen, er 78,5 prosent. Det gir et nasjonalt gap på om lag 13,6 prosentpoeng.

Figur 4 HP Fiber og HC Fiber¹

Dette gapet er sentralt for den videre analysen. For tilbyderne representerer husstander med HP Fiber, men uten HC Fiber, et markedspotensial innenfor eksisterende dekningsområder. Det kan være billigere å konvertere slike husstander til faktisk tilkobling enn å bygge ny infrastruktur til husstander som ligger langt unna eksisterende nett. Samtidig kan gapet også tyde på at en del husstander ikke etterspør fysisk kablet bredbånd selv der infrastrukturen finnes. I så fall handler stagnasjonen ikke bare om tilbudssiden, men også om forbrukernes betalingsvilje, behov og teknologivalg².

2.5 Abonnert hastighet viser etterspørselssiden

Til slutt viser abonnementstallene at tilgjengelig kapasitet ikke automatisk oversettes til etterspurt kapasitet. I 2025 er gjennomsnittlig abonnert nedlastingshastighet 340,7 Mbit/s nasjonalt. Medianen er 250 Mbit/s og har stått stille fra 2024 til 2025. Det betyr at kundene samlet sett abonnerer på høyere hastigheter enn tidligere, men at den typiske kunden fortsatt ligger langt under gigabitnivå.

Dette er relevant for vurderingen av gigabitstagnasjonen. Dersom mange husholdninger ikke etterspør gigabithastigheter, eller ikke ønsker fysisk kablet tilkobling selv der fiber er tilgjengelig, blir det vanskeligere å finansiere videre utbygging til de siste og dyreste husstandene. Abonnementstallene

¹ Oslo og Møre og Romsdal er tatt med som eksempler på geografiske forskjeller. Oslo har en stor andel kabel-TV-nett hvilket gjenspeiler seg i lav fiberandel

² Som f.eks. FTB, Satellitt eller mobil og mobil bredbånd

støtter dermed inntrykket av at stagnasjonen ikke bare skyldes høyere utbyggingskostnader, men også usikker etterspørsel etter de mest kapasitetssterke produktene. Behovet for gigabit er med andre ord foreløpig begrenset for de fleste, og/eller at de fleste ikke oppfatter at prisen står i forhold til behovet.

Tallene viser samlet sett at Norge har svært høy bredbåndsdekning, men at utviklingen av gigabitsamfunnet ikke kan vurderes ut fra dekning alene. De sentrale skillene går mellom basisdekning og gigabitdekning, mellom dekning og konkurranse, og mellom fiberdekning og faktisk fysisk tilkobling. Dette danner utgangspunktet for drøftingen i neste kapittel, der stagnasjonen vurderes som uttrykk for kommersiell metning, økt overbygging og et realiseringsgap mellom tilgjengelig og faktisk tilkoblet infrastruktur.

3 Drøfting

Tallene i kapittel 2 viser et fastnettmarked som har gått fra sterk dekningsvekst til en mer moden fase. Norge har i praksis svært høy grunnleggende bredbåndsdekning, men utviklingen i gigabitdekningen har flatet ut. Dette betyr ikke at markedet står stille. Snarere tyder utviklingen på at investeringene endrer karakter: fra bred nybygging til mer selektiv utbygging, modernisering, overbygging og konvertering av eksisterende dekning til faktiske tilkoblinger.

Stagnasjonen bør derfor forstås langs tre dimensjoner. Den første er kommersiell: De mest lønnsomme husstandene er i stor grad allerede bygget ut, mens de gjenværende er dyrere og mer usikre å nå. Den andre er strategisk: Tilbyderne kan i økende grad finne bedre lønnsomhet i områder som allerede har dekning, særlig gjennom parallell infrastruktur og modernisering av eldre nett. Den tredje er etterspørselsdrevet: Selv der fiberdekning finnes, er det ikke alle husstander som er fysisk tilkoblet eller som etterspør de høyeste hastighetene.

3.1 Et kommersielt metningspunkt for ny gigabitdekning

Den viktigste indikasjonen på stagnasjon er at gigabitdekningen øker svært lite fra 2024 til 2025. Når dekningen for minst 100 Mbit/s samtidig er nær fullført, viser det at bredbåndsutfordringen har endret karakter. Spørsmålet er ikke lenger om de fleste husstander har tilgang til et godt bredbåndstilbud, men om hele landet kan få tilgang til den mest kapasitetssterke, kablede infrastrukturen.

Dette skillet er viktig. Dekning på 100 Mbit/s kan leveres gjennom flere teknologier, inkludert fast trådløst bredbånd. Gigabitdekning er i større grad avhengig av kablet infrastruktur, i praksis fiber. Når veksten i gigabitdekningen flater ut, peker det derfor mot en utflating i videre kommersiell utbygging av den mest framtidsrettede infrastrukturen.

En nærliggende forklaring er at markedet nærmer seg et kommersielt metningspunkt. De husstandene som var billigst og mest lønnsomme å bygge ut til, er i stor grad allerede dekket. Restmarkedet består i økende grad av husstander med høyere utbyggingskostnad per tilknytning. Det kan skyldes lange avstander, lav befolkningstetthet, krevende grunnforhold, behov for sjøkabel, grunneieravklaringer eller lokale regulerings- og verneforhold. Når kostnaden per ny husstand øker, må tilbyderne være tryggere på at mange nok faktisk vil kjøpe tjenesten.

Høyere rentenivå, inflasjon og økte anleggskostnader forsterker denne mekanismen. Utbygging av kablet bredbånd krever store investeringer før inntektene kommer. Inntektene realiseres deretter gradvis gjennom månedlige abonnemeter. Når kapitalkostnaden øker, blir tilbakebetalingstiden mer krevende, og prosjekter som tidligere kunne være marginalt lønnsomme, kan falle under tilbyderens investeringskrav.

Dette betyr ikke at de siste husstandene ikke kan bygges ut teknisk. Det betyr at de i mange tilfeller ikke bygges ut kommersielt. Stagnasjonen er derfor ikke bare et teknologisk fenomen, men et uttrykk for økonomisk seleksjon. Markedet prioriterer investeringer der forholdet mellom kostnad, risiko og forventet inntekt er best. Når gigabitdekningen allerede ligger høyt, vil de siste prosentene ofte være de dyreste å realisere.

Fast trådløst bredbånd spiller en viktig rolle i dette bildet. Teknologien bidrar til å løfte den samlede bredbåndsdekningen, særlig der graving er dyrt eller krevende. Samtidig bør FTB ikke forstås som en full erstatning for kablet gigabitinfrastruktur. Teknologien kan gi mange husstander et godt bredbåndstilbud, men den har andre kapasitets- og robusthetsegenskaper enn fiber. Dermed kan FTB bidra til å løse basisdekningen, samtidig som spørsmålet om fullverdig kablet gigabitdekning står igjen.

3.2 Fra nybygging til overbygging

Stagnasjon i nasjonal gigabitdekning betyr ikke nødvendigvis at investeringene i fastnett stopper opp. Det kan også bety at investeringene flyttes fra ny dekning til overbygging og modernisering. Når stadig færre nye husstander kan bygges ut lønnsomt, kan det være mer attraktivt for tilbyderne å investere i områder som allerede har høy kapasitet, høy kundetetthet og større betalingsvilje.

Slik parallell infrastruktur øker ikke nødvendigvis den nasjonale dekningsprosenten. Dersom en tilbyder bygger nytt nett i et område der husstandene allerede har fiber eller annen kablet gigabitdekning, får ikke flere husstander gigabit for første gang. For de berørte kundene kan investeringen likevel ha stor verdi. Flere nett i samme område kan gi bedre konkurranse, større valgfrihet, mer press på pris og kvalitet, og bedre redundans dersom ett nett faller ut.

Dette er særlig viktig i et samfunn der stadig flere funksjoner er digitale. Hjemmekontor, skytjenester, digitale offentlige tjenester, velferdsteknologi og næringslivets daglige drift forutsetter stabil infrastruktur. Redundans har derfor en egen samfunnsverdi. Parallell infrastruktur kan gjøre både

husholdninger og lokalsamfunn mindre sårbare for feil, fiberbrudd eller driftsproblemer hos én enkelt tilbyder.

Samtidig viser konkurransetallene at gevinstene av valgfrihet er ujevnt fordelt. Nasjonalt har en stor andel av husstandene tilgang til minst 100 Mbit/s fra tre eller flere tilbydere, men andelen er langt lavere i spredtbygde områder. For gigabit er forskjellen enda tydeligere. Bare en mindre del av husstandene har tilgang til gigabit fra tre eller flere tilbydere, og i spredtbygde områder er slik gigabitkonkurranse nærmest fraværende.

Dette viser at høy dekning ikke automatisk betyr sterk konkurranse. En husstand kan være dekket av gigabit, men likevel bare ha én reell leverandør. Dersom videre investeringer i stor grad går til områder som allerede er attraktive, kan markedet utvikle seg i to retninger samtidig: bedre konkurranse og robusthet i de mest lønnsomme områdene, men fortsatt begrenset valgfrihet og manglende gigabitdekning for de mest krevende husstandene.

Modernisering av eldre kablet infrastruktur bør forstås i samme lys. Kabel-TV-/koaksnettene får gradvis mindre betydning, mens fiberdekningen øker. Når eldre kabel-TV-nett erstattes eller suppleres med fiber, kan det gi høyere kvalitet, bedre symmetri og lavere driftskostnader over tid. Dette er samfunnsnyttig og kan gi et bedre tilbud til kundene. Men dersom moderniseringen skjer i områder som allerede hadde høy kapasitet, bidrar den først og fremst til kvalitetsforbedring og konkurranse, ikke til ny dekning for husstander som mangler kablet gigabit.

Skillet mellom nybygging, overbygging og modernisering er derfor sentralt. Alle tre kan være positive, men de løser ulike problemer. Nybygging flytter dekningsgrensen. Overbygging styrker konkurransen. Modernisering forbedrer kvaliteten og framtidssikkerheten i eksisterende nett. Dersom målet er et landsdekkende gigabitsamfunn, er det viktig å vite hvilken type investering som faktisk finner sted.

3.3 Gapet mellom dekning og faktisk tilkobling

Et tredje forhold som kompliserer bildet, er forskjellen mellom dekning og faktisk tilkobling. For fiber finnes det tall både for HP Fiber og HC Fiber. HP viser husstander som har fiberdekning, mens HC viser husstander der det faktisk er trukket fiberkabel inn til husveggen. Nasjonalt er det et betydelig gap mellom disse størrelsene. Det betyr at mange husstander er dekket av fiber, men ikke fysisk tilkoblet.

Dette gapet har to mulige tolkninger. På den ene siden representerer det et markedspotensial for tilbyderne. Dersom infrastrukturen allerede finnes i området, kan det være billigere å koble til flere husstander enn å bygge ut helt nye områder. I en situasjon der nybygging blir dyrere og mer usikker, kan konvertering av eksisterende dekning til faktisk tilkobling bli en mer attraktiv investeringsstrategi.

På den andre siden kan gapet også tyde på en etterspørselsbegrensning. Dersom mange husstander ikke har fått fysisk fiber inn i boligen selv om de har dekning, kan det skyldes at de ikke ønsker

tjenesten, ikke vil betale etableringskostnaden, er bundet til andre løsninger, bruker mobilt eller fast trådløst bredbånd, eller opplever dagens bredbånd som tilstrekkelig. I så fall er ikke stagnasjonen bare et spørsmål om at tilbyderne møter høyere kostnader. Den handler også om at en del forbrukere ikke etterspør kablet gigabit sterkt nok til å utløse faktisk tilkobling.

Dette er viktig for vurderingen av videre utbygging. Dersom mange husstander ikke velger fysisk fiber selv der tilbudet finnes, øker risikoen ved å bygge ut til nye og dyrere områder. Tilbyderne må ikke bare vurdere hva det koster å bygge, men også hvor mange som faktisk vil koble seg til. Lavere forventet tilkoblingsgrad gjør at utbyggingsprosjekter med høye anleggskostnader blir enda vanskeligere å forsvare kommersielt.

Abonnementstallene peker i samme retning. Gjennomsnittlig abonnert hastighet øker, men medianen ligger fortsatt langt under gigabitnivå. Det betyr at den tekniske tilgjengeligheten til gigabit er langt høyere enn den hastigheten den typiske kunden faktisk abonnerer på. Dette kan være rasjonelt fra kundens perspektiv: Mange husholdninger opplever trolig at dagens produkter dekker behovene deres. Men for tilbyderne svekker det inntektsgrunnet for kostbar videre utbygging.

HC-gapet gjør dermed stagnasjonen mer sammensatt. Det finnes både et utbyggingsgap, et konkurransegap og et realiseringsgap. Utbyggingsgapet gjelder husstander som fortsatt mangler kablet gigabit. Konkurransegapet gjelder husstander som har dekning, men få leverandørvalg. Realiseringsgapet gjelder husstander som har fiberdekning, men ikke faktisk fysisk fibertilnytning. Disse tre gapene krever ulike virkemidler.

3.4 Hva stagnasjonen betyr for gigabitsamfunnet

Samlet viser utviklingen at gigabitsamfunnet ikke bremses av én enkelt faktor. Stagnasjonen skyldes en kombinasjon av høy eksisterende dekning, økte utbyggingskostnader, svakere kommersiell lønnsomhet i restmarkedet, økt attraktivitet ved overbygging i allerede dekkede områder og en etterspørselsside der mange kunder foreløpig ikke abonnerer på gigabit eller fysisk kablet tilkobling.

Dette innebærer at bredbåndspolitikken må skille tydeligere mellom ulike mål. Ett mål er grunnleggende bredbånddekning. Der viser tallene at Norge ligger svært høyt. Et annet mål er kablet gigabitdekning. Der er dekningen også høy, men videre vekst ser ut til å være krevende. Et tredje mål er konkurranse og valgfrihet. Der viser tallene store forskjeller mellom tettbygde og spredtbygde områder. Et fjerde mål er faktisk tilkobling, der HC-gapet viser at eksisterende fiberdekning ikke alltid realiseres som fysisk tilnytning.

Dette skillet er avgjørende fordi tiltakene ikke er de samme. Dersom problemet er manglende dekning, kan offentlige tilskudd, samordning med annen infrastruktur og bedre utnyttelse av føringsveier være relevante virkemidler. Dersom problemet er svak konkurranse, handler det mer om markedsstruktur, tilgang, overbygging og valgfrihet. Dersom problemet er lav faktisk tilkobling, handler det om pris,

produktutforming, etableringskostnader, borettslagsavtaler, informasjon og forbrukernes opplevde behov.

For tilbyderne peker utviklingen mot en mer selektiv investeringslogikk. Videre vekst kan komme gjennom modernisering av eldre nett, overbygging i attraktive områder, konvertering fra HP til HC, eller målrettet utbygging til de siste husstandene uten kablet gigabit. Markedet vil trolig prioritere de prosjektene som gir best balanse mellom risiko og avkastning. Det betyr at investeringene kan fortsette, men ikke nødvendigvis der de gir størst økning i geografisk gigabitdekning.

For myndighetene betyr dette at det ikke er tilstrekkelig å måle utviklingen gjennom én samlet dekningsprosent. Når dekningen allerede er høy, blir de neste spørsmålene mer presise: Hvem mangler fortsatt kablet gigabit? Hvor finnes det bare én tilbyder? Hvor bygges det parallell infrastruktur? Hvor finnes det fiberdekning som ikke er realisert som faktisk tilkobling? Og hvilke områder vil markedet trolig ikke bygge ut uten offentlig medvirkning?

Hovedpoenget er derfor at stagnasjonen ikke nødvendigvis er et tegn på svikt i markedet alene. Den er også et tegn på at markedet virker selektivt. Det bygger der kostnadene, risikoen og inntektsmulighetene henger sammen. Dette kan gi bedre konkurranse, bedre kvalitet og mer robuste nett i mange områder. Men det betyr ikke at markedet alene vil sikre full geografisk gigabitdekning. Skal hele landet omfattes av gigabitsamfunnet, må videre politikk og virkemiddelbruk rettes mer presist mot forskjellen mellom ny dekning, overbygging, konkurranse, redundans og faktisk tilkobling.

4 Konklusjon

Analysen viser at det norske bredbåndsmarkedet har gått inn i en moden fase. Norge har svært høy grunnleggende høyhastighetsdekning, og utfordringen handler ikke lenger først og fremst om hvorvidt husstandene har tilgang til bredbånd. Den handler i større grad om hvilken infrastruktur de har tilgang til, om infrastrukturen kan levere framtidige kapasitetsbehov, om det finnes reell konkurranse mellom tilbydere, og om husstandene faktisk velger å koble seg til.

Det mest sentrale funnet er at utviklingen mot et fullverdig gigabitsamfunn har flatet ut. Gigabitdekningen er høy, men veksten fra 2024 til 2025 er marginal. Dette tyder på at den kommersielle utbyggingen av ny kablet gigabitinfrastruktur nærmer seg et metningspunkt. De mest lønnsomme husstandene er i stor grad allerede bygget ut, mens de gjenværende husstandene ofte er dyrere og mer usikre å nå. Høyere rentenivå, inflasjon, økte anleggskostnader og usikker betalingsvilje forsterker denne utviklingen.

Stagnasjonen betyr likevel ikke at investeringene i fastnett stopper opp. Selv om investeringene har gått ned de siste to år tyder utviklingen også på at investeringene endrer karakter. Tilbyderne kan i økende grad finne bedre lønnsomhet i modernisering, overbygging og konvertering av eksisterende dekning enn i ny utbygging til de siste husstandene uten kablet gigabit. Dette kan gi viktige

samfunnsgevinster. Parallell infrastruktur kan styrke konkurransen, gi større valgfrihet og øke redundansen i nettene. Samtidig flytter slike investeringer ikke nødvendigvis dekningsgrensen for husstander som fortsatt mangler gigabit.

Et annet hovedfunn er gapet mellom fiberdekning og faktisk fibertilknytning. Tallene viser at en betydelig andel husstander er dekket av fiber uten å ha fysisk fiberkabel trukket inn til boligen. Dette peker på et urealisert markedspotensial, men også på en mulig etterspørselsutfordring. Dersom mange husstander ikke ønsker eller mener de har behov for fysisk kablet bredbånd selv der infrastrukturen finnes, svekkes også lønnsomheten ved å bygge ut nye og mer kostbare områder. Stagnasjonen har derfor både en tilbudsside og en etterspørselsside.

Konklusjonen er at markedsmekanismene fortsatt vil drive investeringer i fastnett, men ikke nødvendigvis på en måte som alene sikrer full geografisk gigabitdekning. Markedet vil trolig prioritere prosjekter der risikoen er lavest og avkastningen høyest: modernisering av eldre infrastruktur, parallell utbygging i attraktive områder og økt tilkobling i områder der fiber allerede finnes. Dette kan gi bedre kvalitet, sterkere konkurranse og mer robuste nett, men det løser ikke nødvendigvis utfordringen for de siste husstandene uten kablet gigabitdekning.

For å realisere ambisjonen om gigabitsamfunnet i hele landet, er det flere ulike faglige dimensjoner som gjør seg gjeldende. Etablering av grunnleggende bredbåndsdekning, utbygging av kablet gigabitkapasitet, tilrettelegging for velfungerende konkurranse, og det å sikre at tilgjengelig infrastruktur resulterer i faktisk tilkobling for sluttbruker, utgjør ulike deler av det totale bildet. Et velfungerende marked forutsetter gjerne at tiltakene tilpasses den spesifikke utfordringen som skal løses. Erfaring tilsier at offentlige midler har størst effekt når de målrettes mot områder der kommersiell utbygging er krevende, mens hensyn til konkurranse, robusthet og faktisk abonnent-tilkobling håndteres som egne, parallelle innsatsområder.

Bredbåndsdekningen i Norge, i dag, er generelt høy. Det innebærer at den videre utviklingen går over i en ny og mer kompleks fase. Fremtidens infrastrukturarbeid vil i økende grad handle om målrettet optimalisering: å bygge ut de gjenstående områdene uten dekning, legge til rette for god konkurranse, styrke sårbar infrastruktur, samt å sørge for at nettet som allerede ligger der blir tatt i bruk av flest mulig